

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

Prof. dr hab. Maciej Perkowski
Uniwersytet w Białymstoku

Białystok, dn. 31 sierpnia 2024r.

OCENA

osiągnięć naukowych Doktora Marcina Lecha w związku z procedurą nadania Mu stopnia naukowego doktora habilitowanego

Zgodnie z art. 221 ust. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm., dalej zwanej Ustawą) zadaniem recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest przygotowanie recenzji zawierającej ocenę, czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy. Natomiast zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 lit. a) ustawy stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiadając stopień doktora posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a. Jednocześnie – wedle art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy – habilitant powinien wykazywać się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Wykonując uchwałę Rady Doskonałości Naukowej z dnia 15 maja 2024r., następnie uchwałę Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego nr 47/2024 z dnia 27 maja 2024 r. ujmujące mnie w charakterze recenzenta/członka komisji habilitacyjnej w sprawie przeprowadzenia postępowania w przedmiocie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego doktorowi Marcinowi Lechowi przedkładam recenzję osiągnięć naukowych Habilitanta oraz Jego aktywności naukowej.

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

Zważywszy, że dr Marcin Lech w swoim wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne z dnia 20 lutego 2024 r. (a w szczególności w załączonym doń autoreferacie), wskazał jako osiągnięcie naukowe monografię pt. *Koncepcja jus post bellum w prawie międzynarodowym* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2023, ISBN 978-83-8206-521-3, ss. 600), niniejsza recenzja obejmuje ocenę wskazanego przez Habilitanta osiągnięcia naukowego pod kątem jego znacznego wkładu w rozwój nauki prawa. Ponadto przedstawiam tu także opinię odnośnie pozostałej aktywności naukowej dra Marcina Lecha.

1. Podstawowe dane o Habilitancie

Dr Marcin Lech jest z pewnością nietuzinkowym Kandydatem do uzyskania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne. Habilitant ukończył studia prawnicze w 1997 r. uzyskując tytuł zawodowy magistra prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (praca magisterska pt. *Idea demokracji w Unii Europejskiej*, pod kierunkiem prof. dr. hab. Cezarego Mika), a w dniu 25 listopada 2003 r. na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wiedeńskiego uzyskał stopień doktora nauk prawnych w oparciu o rozprawę *The role of national parliaments in the decision-making process in the European Union in the case of accessing country – Poland* przygotowaną pod kierownictwem naukowym prof. dr. hab. Gerharda Hafnera (i po złożeniu wymaganych tam egzaminów), następnie uznany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego nr 20/2010 z dnia 22 marca 2010 r.

Nadmienić trzeba, że w 1996 r. Habilitant ukończył studia na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego uzyskując tytuł magistra politologii [praca magisterska pt. *Twórca i dzieło literackie w badaniu kultury politycznej*, pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja Sobocińskiego (+)], zaś w 1999 r. uzyskał *Special Diploma in International Studies*, ukończywszy podyplomowe interdyscyplinarne studia międzynarodowe w wiedeńskiej Akademii Dyplomatycznej.

Wykorzystując posiadane wykształcenie od 2011 r. Habilitant pracuje (jako wykładowca oraz badacz naukowy) w austriackim Zentrum für menschenorientierte Führung und Wehrpolitik (Centrum Przywództwa Zorientowanego na Ludzi i Polityki Obronnej, do

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

2015 r. – Institut für Sozial- und Humanwissenschaften/Instytut Nauk Społecznych i Humanistycznych). Od 2019 r. Habilitant został zatrudniony na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego (jako wykładowca, na podstawie umowy cywilno-prawnej, co miało też miejsce wcześniej, w roku 2006). W okresie od 2006 do 2009 r. pracował także (jako adiunkt w Katedrze Prawa Międzynarodowego Publicznego i Organizacji Międzynarodowych) w Collegium Balticum Wyższej Szkoły Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni (ob. Szkoła Wyższa Prawa i Dyplomacji) oraz (jako wykładowca, na podstawie umowy cywilno-prawnej) w Szkole Wyższej Ateneum w Gdańsku.

Na wszystkich etapach swojego rozwoju akademickiego dr Marcin Lech miał sposobność, by uczyć się od wybitnych naukowców, włączać się w prace zespołowe i poznawać zróżnicowane modele pracy naukowej, co z pewnością rzutuje na Jego sylwetkę i dorobek.

3. Ocena osiągnięcia naukowego Habilitanta wg art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy

Osiągnięciem naukowym wskazanym przez Habilitanta jako podlegające ocenie, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy jest monografia naukowa pt. *Koncepcja jus post bellum w prawie międzynarodowym* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2023, ISBN 978-83-8206-521-3, ss. 600).

Habilitant w swym dziele przyjął za cel stworzenie wewnętrznie spójnej koncepcji *jus post bellum* jako pilnie potrzebnego i wyłaniającego się nowego międzynarodowego porządku prawnego. To ujęcie specyficzne i charakterystyczne w całym niemal dorobku Habilitanta, do czego szerzej odnoszę się w dalszych częściach recenzji.

W tym miejscu chciałbym podkreślić przede wszystkim zdecydowanie teoretyczny temat przygotowanej przez dra Marcina Lecha pracy oraz – co równie istotne – jego znaczenie dla praktyki państw, związek z nią. Każda rozprawa naukowa powinna zawierać element dociekań teoretycznych, wzbogacających naszą wiedzę o określonym przedmiocie (zjawisku). Wkładem w rozwój nauki jest jednak także sformułowanie wniosków i spostrzeżeń dotyczących sfery praktyki, odnośnego wycinka rzeczywistości. Pod tym kątem szczególnie ważny jest dobór tematyki i jej odpowiednie sprecyzowanie. W przypadku omawianej monografii habilitacyjnej docenienia wymaga nie tylko niewątpliwie teoretyczny, ale jednocześnie aktualny temat, istotny zarówno w obszarze teorii, jak też praktyki. Należy

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

zwrócić uwagę, że recenzowana monografia ukazała się w czasie trwania „u granic Polski” wojny wywołanej agresją Rosji przeciw Ukrainie, z równoległymi konfliktami hybrydowymi, a obecnie coraz częściej pobrzmiewają koncepcje zakończenia tego globalnie odczuwalnego kryzysu. Nasuwa się zatem spostrzeżenie, że Habilitant wyjątkowo trafnie dokonał wyboru tematu, chociaż na pewne czynniki świadczące o jego atrakcyjności nie miał wpływu.

Przeprowadzenie badań w przedstawionym wyżej zakresie wymagało odpowiedniego przygotowania pola badawczego, co też Habilitant w sposób konsekwentny, w niektórych miejscach może nazbyt rozbudowany, czynił od pierwszego rozdziału monografii. Zapewne jest to następstwem sytuacji, w której Autor ewidentnie dojrzywał do podjęcia tematyki, którą zajął się w monografii. Jej geneza obejmuje nie tylko prace i inne dokonania bezpośrednio powiązane z tytułową koncepcją, ale też tworzone z zacięciem teoretycznym i ambicją wywody na tle fundamentalnych zagadnień prawa międzynarodowego. Z drugiej strony – poglądy Habilitanta kształtowała wieloletnia obserwacja praktyki państw w zakresie porządkowania sytuacji po zakończeniu konfliktów zbrojnych (m.in. poczynając od b. Jugosławii, poprzez Irak, Syrię, na Ukrainie – już w wymiarze projekcyjnym – kończąc). Co istotne – stara się On zrekonstruować i zaprezentować nauce oraz praktyce państw koncepcję na wskroś teoretyczną, z pełnym zaangażowaniem retorycznym, co wydaje się o tyle słuszne, że reaktywne wypowiedzi naukowców w odniesieniu do praktyki mimowolnie ją utrwalają (nawet wówczas, gdy są krytyczne wobec niej). Habilitant zaś stara się „przeciąć węzeł gordyjski” – proponując rozwiązania nieobciążone koncepcyjnie praktyką dotychczasową, aczkolwiek budowane także na bazie jej obserwowania.

To „zamaszyste” podejście przekłada się na metodologię opracowania. Habilitant ambitnie zмага się jednocześnie z prawem międzynarodowym, filozofią prawa, politologią, bezpieczeństwem międzynarodowym i szeregiem pomniejszych zakresów przedmiotowych. To ryzykowne podejście przynosi w sposób oczywisty niechciane następstwa: skomplikowanie, niejasności, nawracanie tych samych wywodów i/lub nakładanie się na siebie wywodów na tyle zbliżonych, że powoduje to raz po raz efekt „deja vu”. Z drugiej strony – jest to wysiłek pionierski, czego nie można nie docenić. Kolejni badacze zyskują (w tytułowym zakresie) dzięki wysiłkowi Habilitanta możliwość odnoszenia się do wytworzonego przezeń dzieła (zamiast benedyktyńskiego wysiłku tworzenia), także w sposób krytyczny, co wobec ogromnego zakresu treściowego opisanej problematyki oznacza dla nich ewidentny komfort.

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

Pomimo nadmienionego skomplikowania wywodów – metodologia monografii, choć bogata, nie jest przesadnie skomplikowana. Dominują – jak to w rozprawach prawniczych – metoda dogmatyczno-prawna na przemian z teoretyczno-prawną. Habilitant deklaruje także metodę prawnoporównawczą, której przejawy istotnie można zidentyfikować w omawianej monografii. Stara się też analizować badaną materię funkcjonalnie, co jest zabiegiem interesującym (uzasadniając tą metodę, jako typową dla orientacji racjonalistycznych w prawoznawstwie, odnoszących prawo do postępowania podmiotów, co w kontekście międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych oraz teorii wojny sprawiedliwej zajmuje miejsce fundamentalne).

Konsekwencją naukowego „rozmachu” Habilitanta jest różnorodność problemów badawczych (zlokalizowanych w zakresie budowy trwałego, sprawiedliwego i zrównoważonego pokoju po zakończeniu konfliktu zbrojnego w ramach kompleksowej analizy normatywnej potencjalnego porządku prawnego *jus post bellum* w prawie międzynarodowym), odnośnych hipotez i obranych zamierzeń. Aby zrealizować założenia naukowe – Habilitant zaplanował strukturę treściową swojej monografii. Jest ona dość złożona, obejmując poza typowymi elementami strukturalnymi (spis treści, wykaz skrótów, wstęp, zakończenie, bibliografia, indeks): części, rozdziały, podrozdziały i punkty. W trzech częściach ujęto łącznie dziesięć rozdziałów. W części pierwszej, zatytułowanej: *Konceptualizacja jus post bellum* ujęte zostały dwa rozdziały: pierwszy – wprowadzający do koncepcji *jus post bellum* w prawie międzynarodowym i drugi – przedstawiający kluczowe współczesne koncepcje doktrynalne *jus post bellum*. Z kolei w najobszerniejszej części drugiej pt. *Normatywizacja jus post bellum* Habilitant ujął aż cztery rozdziały (od trzeciego do szóstego). W rozdziale trzecim przedstawił kształtowanie się tytułowej koncepcji *jus post bellum* w perspektywie historycznej. Rozdział czwarty – szczególnie ważny dla zrozumienia zamysłu badawczego Habilitanta – przedstawia rozważania nad podstawami prawnymi, mechanizmami i perspektywami budowania stabilnego i zrównoważonego pokoju we współczesnym prawie międzynarodowym. Istotny prawniczo jest rozdział piąty, w którym zostały zidentyfikowane i omówione podstawy prawne (a raczej teoretyczno-prawne) *jus post bellum* w prawie międzynarodowym. W rozdziale szóstym Habilitant identyfikuje fundamentalne w Jego ocenie – zasady porządku prawnego *jus post bellum*, wliczając tu obok zasad *sensu stricto* – koncepcje doktrynalne i polityczne. Część III zatytułowana *Implementacja jus post bellum* obejmuje (podobnie jak poprzednia) cztery

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

rozdziały (od siódmego do dziesiątego). W rozdziale siódmym Habilitant identyfikuje i rozważa implikacje koncepcji *jus post bellum* we współczesnym prawie konfliktów zbrojnych. W rozdziale ósmym zaś ujęte zostały aspekty instytucjonalne *jus post bellum* w prawie międzynarodowym. Rozdział dziewiąty omawia instrumentarium egzekwowania *jus post bellum* w prawie międzynarodowym. Kulminacją rozważań jest, jak się wydaje, rozdział dziesiąty, zatytułowany *Efektywność a przyszłość zgodności instytucjonalnej potencjalnego porządku prawnego jus post bellum – postulaty de lege ferenda*.

Ta konstrukcja jest zasadniczo zrozumiała, choć dopiero po intensywnym sczytywaniu. Zapewne ma to związek z głęboko teoretycznym charakterem wywodów Habilitanta i rozlicznymi przenikaniem treści monografii. W rozdziale dziesiątym jedyne wyróżnienie punktu w podrozdziale, w dodatku tylko jednego punktu, nie wydaje się właściwym rozwiązaniem. Podział na części ułatwia czytelnicy percepcję i orientację w omawianej monografii, przez co zasługuje na docenienie. Z drugiej strony – nieco brakuje syntetycznych wprowadzeń i podsumowań poszczególnych rozdziałów, co w tak obszernej i złożonej pracy stanowi pewien mankament.

Dobór wykorzystanych w monografii źródeł, w tym niezwykle obszernej literatury naukowej nie budzi zastrzeżeń. Podobnie oceniam zastosowany warsztat badawczy i język, którym operuje Autor. W mojej ocenie jest on często nadmiernie skomplikowany (do czego będę jeszcze nawiązywał), przez co Habilitant nie uniknął drobnych potknięć stylistycznych, pozostających jednak bez wpływu na wynik ogólnej oceny Jego wysiłków.

Analiza treści poszczególnych jednostek redakcyjnych (rozdziałów) omawianej monografii habilitacyjnej stopniowo prowadzi do odczucia, że może ona być uznana za osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny – nauki prawne. Jest to, opracowanie, które wypełniła nową i jednocześnie czystą kartę nauki w polskim piśmiennictwie prawniczym, dotyczącą problematyki prawnomiędzynarodowych standardów regulowania sytuacji powojennych *sensu largo*. Ponadto rozprawa dra Marcina Lecha porządkuje słabo rozpoznany obszar badawczy, wprowadza oryginalną systematykę do dalszych rozważań poświęconych tej kwestii i dostarcza przez to „ustaleń podstawowych”. Co ważne – zawiera ona interesującą, przekrojową analizę wszelkich niemal zagadnień, które łączy się lub można łączyć z tytułową (złożoną i bardzo rozbudowaną) prawną koncepcją *jus post bellum*, z prowadzonym na bieżąco wnioskowaniem. W efekcie – monografia ma charakter

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

kompleksowy, wnikliwy, a zarazem wielowątkowy. Taka ocena jest następstwem tematu pracy oraz jej struktury wewnętrznej. Kandydat sam sobie wyznaczył wysoką poprzeczkę konstruując horyzontalnie temat pracy, w którym nie ograniczył się wyłącznie do wąskiego ujęcia tytułowej koncepcji, lecz rozważył ją wszechstronnie, z zasady konsekwentnie dążąc do przekonania czytelnika do swoich poglądów na *jus post bellum*, zarówno w zakresie *de lege lata*, jak też *de lege ferenda*. Monografia – w swej istocie – stanowi dzieło dość rzetelne metodologicznie oraz merytorycznie. Argumentacje i prezentowane poglądy są na ogół dogłębne i zwykle przekonujące, a osądy adekwatne. Oczywiście trudno jest spiąć klamrą monografii ogrom wiedzy, doświadczeń i powstałych na tym tle poglądów i refleksji, ale Habilitantowi nie można odmówić zaangażowania w dążeniu do tego celu. Nie budzi też większych zastrzeżeń warsztat badawczy oraz język, którym posługuje się Autor. Ten ostatni jest wyrafinowany, a miejscami aż przesycony nadmiarem wyrażen, ale Habilitant ma do tego prawo. Obszerny zasób literatury naukowej oraz sposób jej wykorzystania w monografii potwierdzają pełne zaangażowanie Kandydata w realizację zamierzeń badawczych oraz świadczą o sprawnej orientacji w piśmiennictwie związanym z tematyką omawianej monografii. Lektura monografii pozostawia pozytywny niedosyt (temat jest niewyczerpalnym zasobem problemów i dygresji), toteż zgadzam się z konkluzją Autora o potrzebie dalszych badań w zakresie tytułowej problematyki. Jeśli Habilitant – w sposób dlań typowy – postanowi uwzględnić dynamizm badanego zagadnienia i na tym tle – aktualizować monografię – zdecydowanie sugerowałbym Mu dążenie do syntetyzowania wywodów i ich znaczącej symplifikacji, co stanowić będzie nie tylko ukłon w stronę odbiorców, ale też znakomity test pro-jakościowy.

Wskazywane uwagi krytyczne nie przysłaniają wskazanych walorów recenzowanej pracy. W ocenie recenzenta przedstawiona do oceny monografia stanowi bowiem interesujące, przekrojowe studium ważnego zagadnienia naukowego. Jej forma, treść i metodologia pozwalają na aprobatę – potwierdzając, że Habilitant posiada zdolność samodzielnego rozwiązywania problemów naukowych.

Podsumowując, zdaniem recenzenta, monografia autorstwa dra Marcina Lecha pt. *Koncepcja jus post bellum w prawie międzynarodowym* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2023, ISBN 978-83-8206-521-3, ss. 600) zasługuje na pozytywną ocenę i jest osiągnięciem naukowym stanowiącym znaczny wkład w rozwój nauki prawa.

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

4. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Poza ocenioną w pkt 2 niniejszej recenzji monografią (rozprawą habilitacyjną) do osiągnięć naukowych dra Marcina Lecha trzeba zaliczyć także inne publikacje – w pkt 4.2 autoreferatu ujęte jako „pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze”. Obejmują one zadeklarowany przez Kandydata zestaw 35 prac o różnej objętości, charakterze i randze. Są wśród nich 2 monografie indywidualne, 3 redakcje naukowe monografii, 11 rozdziałów w monografiach i 19 artykułów. Kandydat publikował w polskich czasopismach naukowych takich, jak: „Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego”, „Polish Review of International and European Law”, „The Polish Journal of Criminology”, „Gdańskie Studia Międzynarodowe”, „Gdańskie Studia Azji Wschodniej”, „Studia Europejskie” (czasopismo Wyższej Szkoły Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni). Ponadto posiada w dorobku artykuły opublikowane w czasopismach zagranicznych: „Österreichische Militärische Zeitschrift” (Austria), „Capital” (Chiny), „Lima Arbitration Review” (Peru). Brakuje w tym wyliczeniu najwyższej punktowanych i najbardziej renomowanych czasopism prawniczych (spośród polskich np.: „Państwo i Prawo” albo „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”), jednak nie podważa to aktywności publikacyjnej Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Trzeba wreszcie zauważyć, że jest On również autorem 2 monografii: *Ochrona prawna społeczności międzynarodowej wobec zagrożenia terroryzmem – studium międzynarodowego prawa antyterrorystycznego* (wydanej nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2014, ISBN 978-83-7865-185-7, s. 222) oraz *An Academic Perspective of International Law and International Relations as a New Interdisciplinary Scholarship – Selected Issues* (5/2013/S Sonderpublikation der Landesverteidigungsakademie, Special Edition, Wien 2013, ISBN 978-3-902944-16-0, s. 201). Kandydat jest też redaktorem 1 pracy zbiorowej (*Würde und Rechte des Menschen im internationalen zivil - militärischen Kontext*, Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie, nr 18/2013, Wien 2013, ISBN 978-3-902944-32-0) oraz współredaktorem 2 monografii: *Internationale Perspektiven im 21. Jahrhundert, Recht, Politik, Gesellschaft* (współredakcja z A. Balthasarem, P. Ertlem i G. Fleckiem, Wydawnictwo Jan Schramek Verlag Wien, Wien 2022, ISBN 978-3-7097-0292-5) oraz *Juristische und*

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

philosophische Analyse angewandten Völkerrechts, Eine Case-Study zur Operation Deliberate Force (współredakcja wraz z P. Ertlem, Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie, nr 17/2013, Wien 2013, ISBN 978-3-902944-31-3).

Ilościowo jest to niewątpliwie dorobek przeciętny, ale – od razu dodam – zróżnicowany pod względem tematycznym (przedmiotowym). Warto podkreślić, że są to prace – co do zasady – samodzielne (bez współautorstwa), w większości obcojęzyczne (w ramach całego zestawienia zawiera się 25 publikacji obcojęzycznych).

Specyfika dorobku naukowego Habilitanta przejawia się w znacznej aktywności konferencyjnej. Wygłosił on 24 referaty naukowe (włączając w to prowadzenie/udział łącznie w 4 panelach dyskusyjnych), w większości (22) na konferencjach międzynarodowych. Był także przewodniczącym, zastępcą przewodniczącego lub członkiem komitetu organizacyjnego 11 konferencji międzynarodowych, a także przygotowywał i brał czynny udział w niemal 50 wydarzeniach naukowych w Instytucie Prawa Europejskiego, Międzynarodowego i Porównawczego Wydziału Prawa Uniwersytetu Wiedeńskiego oraz współuczestniczył w blisko 20 zespołach eksperckich (w ramach współpracy Akademii Obrony Narodowej Republiki Austrii z Akademią Dyplomatyczną w Wiedniu). Ponadto Kandydat uczestniczył w 7 międzynarodowych projektach naukowych (zarówno w charakterze kierownika, jak i wykonawcy). Odbył też 10 staży naukowych i zawodowych w instytucjach krajowych i międzynarodowych. Kandydat był też nagrodzony oraz otrzymał 4 naukowe stypendia zagraniczne. Biorąc pod uwagę wielość i wszechstronność Jego aktywności – Habilitant jest rozpoznawalny w środowisku naukowym (co znamienne – międzynarodowym) jako uczestnik dyskusji naukowej.

Kandydat według Google Scholar legitymuje się wskaźnikiem cytowania – 10, od 2019 – 9 (aktualnie, gdyż w dokumentacji widnieje tu – odpowiednio – 9 i 7 cytowań), indeks Hirscha: 2, i10-indeks – 0. W dokumentacji przewodu habilitacyjnego brak jest informacji co do punktacji Impact Factor (w dziedzinach i dyscyplinach, w którym wskaźnik ten jest używany dla celów naukometrycznych). Nie podważając wartości danych bibliometrycznych, nie wolno zapominać, że wskaźniki i zgromadzone punkty nie zawsze odzwierciedlają realną skalę tych osiągnięć i znaczenie dla rozwoju określonej dyscypliny. Na tym tle ważniejsze wydają się: typ i charakter publikacji, ich aktualność i przydatność. Zasadniczo nie są tu też kwantyfikowane tak ważne formy aktywności naukowej, jak np. wystąpienia na konferencjach naukowych,

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

realizacja grantów/projektów naukowych, ekspertyzy naukowe albo prace w gremiach naukowych, radach programowych i komitetach redakcyjnych czasopism, zespołach (sądach) konkursowych, bądź w powoływanych *ad hoc* dla różnych celów i potrzeb grupach reprezentujących środowiska akademickie.

Trzy główne obszary zainteresowań badawczych Kandydata to (według autoreferatu): analiza współczesnych trendów rozwojowych prawa międzynarodowego publicznego, analiza prawno-ustrojowa Unii Europejskiej oraz analiza wybranych zagadnień prawnych i ekonomicznych (można by rzec – *varia*). Już tylko to zestawienie pokazuje różnorodność przedmiotu Jego publikacji, a jednocześnie rozległość tematyczną prac, których był autorem. Wydaje się, że Habilitant nie bał się podejmowania tematów trudnych, wymagających wyrobienia sobie własnego zdania i przedstawienia przekonujących argumentów dla jego obrony. Takim wyzwaniem była niewątpliwie analiza wielowątkowych współczesnych trendów rozwojowych prawa międzynarodowego publicznego. Habilitant w autoreferacie objaśnia jej złożoność, wskazując, obszary prawa międzynarodowego publicznego, których rozwój bada w szczególności. Uwagę badawczą poświęca zatem zwłaszcza zagadnieniom: międzynarodowego prawa humanitarnego (zwłaszcza legitymacji interwencji militarnych), wzajemnych relacji prawa międzynarodowego i stosunków międzynarodowych w praktyce państw i organizacji międzynarodowych, suwerenności, podmiotowości prawnomiędzynarodowej, odpowiedzialności państw, ochrony dóbr kultury, terroryzmu oraz rozwoju i nauczania prawa międzynarodowego w perspektywie historycznej. Na pierwszy rzut oka to podejście budzi obawy i nie do końca przekonuje, zwłaszcza osoby z natury sceptyczne. „Wielowątkowe współczesne trendy rozwojowe” mogą wydawać się ujęciem nieprecyzyjnym, wykreowanym na potrzeby zbiorczego ujęcia różnych prac, w istocie niepowiązanych ze sobą. Ogląd piśmiennictwa, wystąpień i innych osiągnięć, które Habilitant ujął w autoreferacie jako analizowany tu nurt badawczy prowadzi jednak do wniosku, że mamy tu naprawdę do czynienia z sytuacją, gdy badacz z przekonaniem mierzy się z fundamentalnymi zagadnieniami prawa międzynarodowego publicznego, próbując zidentyfikować ich przemiany i problemy funkcjonowania, a następnie wnioskować *de lege lata* i *de lege ferenda*. Oczywiście nie ze wszystkimi Jego założeniami, a tym bardziej ustaleniami, zgodzi się inny badacz prawa międzynarodowego publicznego. Docenić wszakże trzeba, że podejmując trudne i złożone zagadnienia badawcze – Habilitant z jednej strony wnosi swój wkład do odnośnej dyskusji

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

naukowej, a z drugiej strony – inspirowane społecznością naukową do kontynuacji badań i debaty w danym obszarze. Dostrzec można też przejawy intuicji badawczej Kandydata, podejmującego i rozważającego przed laty tematy badawcze, które współcześnie rozwijają się w dużym stopniu zgodnie z Jego ówczesnymi wskazaniem. Problematyka rozwoju międzynarodowego prawa humanitarnego, a zwłaszcza legitymizacji interwencji militarnych jest niewątpliwie kluczowym obszarem badawczym Habilitanta, zważywszy na tematykę omawianej wyżej monografii habilitacyjnej. Choć przygotowanie tej skali dzieła jest absorbujące, nie przeszkodziło Jego pomniejszej aktywności w owym obszarze. Wystąpienia na poważnych forach, projekty naukowe oraz publikacje, tak z ostatnich lat, jak też wcześniejsze, z okresu „rozpoznawania” badawczego, układają się w naukowy całokształt. Doceniam tu zwłaszcza artykuł *Modern jus post bellum – Finding a New Branch of International Justice and Law* (“Polish Review of International and European Law” 2020, vol. 9, Issue 2), przedstawiający (wg Habilitanta) istotę analizowanej koncepcji, jako nowego obszaru prawoznawstwa. Autor weryfikował jego treść – zarówno *ex ante*, jak i *ex post* – poddając ją ocenie bezpośrednich odbiorców swoich wystąpień na poważnych forach konferencyjnych. Prezentowane wywody interesująco przenikają się z treścią opracowania pt. *Wojna hybrydowa na Ukrainie w perspektywie jus post bellum – nowego międzynarodowego prawa transformacji konfliktów zbrojnych (Konflikt hybrydowy na Ukrainie – aspekty teoretyczne i praktyczne)*, pod red. B. Packa, J.A. Grochockiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach/Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Piotrków Trybunalski 2017), w którym analizował kwestie – jak się okazało – tragicznie perspektywiczne, co ze swoistą zapewne satysfakcją prezentował konferencyjnie w 2022 roku. Interesująco przedstawia się też opracowanie Habilitanta *Die internationale Verrechtlichung der Menschenrechte im Rahmen der Vereinten Nationen*, w pracy zbiorowej pod Jego redakcją (*Würde und Rechte des Menschen im zivil - militärischem Kontext*, Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie 18/2013, Wien 2013), gdzie mierzy się on z fundamentalną (a jakże) dla praw człowieka godnością w kontekście dynamizmu prawnego. Ten ostatni był także perspektywą w pracy Habilitanta *Smart Defence im Rahmen des heutigen Völkerrechts* (w zbiorowym opracowaniu pt. *Interkulturelle Kompetenz und deren Notwendigkeit für Einsatz und Führung, Workshopbeiträge 2013*, pod red. G. Ebnera, Schriftenreihe der Landesverteidigungsakademie 12/2013, Wien 2013). W polskim środowisku prawników-internacjonalistów zaprezentował swój ogląd i pogląd na dynamizm systemu

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

bezpieczeństwa międzynarodowego w pracy *Perspektywa globalnej architektury bezpieczeństwa międzynarodowego – analiza prawna i instytucjonalna* (zawartej w opracowaniu zbiorowym: *Idee, normy i instytucje Kongresu Wiedeńskiego – 200 lat później – perspektywa prawnomiędzynarodowa*, pod red. J. Menkesa, E. Cała-Wacinkiewicz, J. Nowakowskiej-Małuseckiej, W. Pęksa, W. Sz. Staszewskiego, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2016).

Badanie relacji prawa międzynarodowego i stosunków międzynarodowych jest wyzwaniem naukowym tyleż ważnym, co trudnym, albowiem prócz interdyscyplinarności zawiera w sobie wyzwanie twórcze, by wypełnić obszary międzydyscyplinarne nową wiedzą, uprzednio wypracowując i proponując adekwatny zestaw pojęć, zasad oraz form. Tu na docenienie zasługuje zwłaszcza interesująca monografia Habilitanta *An Academic Perspective of International Law and International Relations as a New Interdisciplinary Scholarship – Selected Issues* (Sonderpublikation der Landesverteidigungsakademie 5/2013/S, Special Edition, Wien 2013), w której przedmiotem rozważań Habilitant uczynił wzajemną relację prawa międzynarodowego i stosunków międzynarodowych jako nowy interdyscyplinarny obszar badawczy. Starał się tam przedstawić dyskusję kluczowych przedstawicieli doktryny obu składowych obszarów badawczych, konfrontując ten dorobek z potrzebami współczesnego świata. Można zgodzić się z Kandydatem, że teoria stosunków międzynarodowych jako dziedzina nauk politycznych, miała istotny wpływ na naukę prawa międzynarodowego. Habilitant stara się zrekonstruować paradygmaty prawa międzynarodowego w kontekście teorii stosunków międzynarodowych, optymistycznie zakładając, że „kiedykolwiek określona decyzja normatywna na bazie porządku prawa międzynarodowego zostanie podjęta, nauka stosunków międzynarodowych stworzy strukturę zasad, wytycznych i instytucji, by osiągnąć ustalone i ogólnie wiążące zasady dla społeczności międzynarodowej”. Ten styl wypowiedzi może irytować odbiorcę, zwłaszcza oczekującego symplifikacji ujęć. W mojej ocenie Kandydat – chcąc nie chcąc – podkreśla osobliwość prawa międzynarodowego publicznego, jako regulatora stosunków międzynarodowych. Współcześni prawnicy międzynarodowi często odczuwają frustrację w obliczu narastających oczekiwań opinii publicznej wobec prawa międzynarodowego formułowanych z perspektywy krajowej poszczególnych państw. Takim oczekiwaniom prawo międzynarodowe publiczne oczywiście nie jest w stanie sprostać, toteż podlega coraz to intensywniejszej krytyce. Czy wobec tego trend urealniania prawa

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

międzynarodowego poprzez upodobnianie i różnorodne zbliżanie z prawem krajowym poszczególnych państw ma sens? Czy może proponowana przez Habilitanta odnowa prawa międzynarodowego publicznego poprzez uwypuklenie jego cech i rozwiązań determinowanych specyfiką stosunków międzynarodowych jest lepszym rozwiązaniem? Dylemat jest złożony, bo każda z opcji niesie ryzyka, a świadomość istnienia obu – znosi komfort wyczekiwania na samoistne rozwiązania w przyszłości. Zasługa Habilitanta w tym obszarze jest ewidentna, bo choćby się z nim nie zgodzić, trudno zagłuszyć intelektualny niepokój, który swymi rozważaniami zasiał.

Zauważalną właściwością Habilitanta jest nawiązywanie w opracowaniach naukowych dedykowanych określonemu zagadnieniu także do innych istotnych zagadnień prawa międzynarodowego. Sekwencja opracowań zdaje się wskazywać, że napotkawszy w trakcie badania głównego zagadnienia nieprzewidziane implikacje w odniesieniu do innych istotnych zagadnień prawa międzynarodowego publicznego – Habilitant w następnej kolejności podejmuje je odrębnie. Zarówno jednak opracowanie wyjściowe, jak i następcze łączy wspólna cecha – podejście Autora, który w zasadzie każdorazowo stara się uchwycić dynamikę prawa międzynarodowego. Tak jest w przypadku Jego odniesień naukowych do podmiotowości prawa międzynarodowego (z pracą *Współczesny dyskurs na temat kompleksowego charakteru podmiotowości prawnomiędzynarodowej organizacji międzynarodowych* miałem okazję zapoznać się wcześniej, gdyż w tym samym opracowaniu – *Podmiotowość w prawie międzynarodowym*, pod red. A. Wnukiewicz-Kozłowskiej i B. Mielnik, seria *Ius inter Gentes*, Wrocław 2013 – zamieściłem też swój tekst), suwerenności [tu tekst: *Współczesna percepcja suwerenności w prawie międzynarodowym* („Studia Europejskie” 2008, Tom XIX, WSMSGiP w Gdyni)] i odpowiedzialności państw [tu interesujący – także w związku z publikatorem – tekst: *Self-contained regime and the meaning of lex specialis rule on the example of Draft Articles on Responsibility of States of UN International Law Commission and the Dispute Settlement Body (DSB) within the law of World Trade Organization (WTO)*, “Capital” 2013, vol. 8, RMB 60, CN 46-1028/ F, Beijing).

Badając zagadnienie terroryzmu i reakcji prawnomiędzynarodowej nań – Habilitant dowiódł, że z jednej strony pozostając wierny swojej skłonności do ujęć horyzontalnych – potrafi prowadzić rozważania skonkretyzowane, poruszając się przy tym w obszarze, którego dynamiki nie trzeba dowodzić. Tu większą trudność stanowi jej opanowanie naukowe (law in

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

action), czego Kandydat dowiódł w zbiorze siedmiu tematycznych publikacji. W szczególności doceniam tu monografię *Ochrona prawna społeczności międzynarodowej wobec zagrożenia terroryzmem – studium międzynarodowego prawa antyterrorystycznego* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2014), w której Habilitant interesująco mierzy się z pytaniem badawczym: „dlaczego współczesna praktyka w zakresie budowy bezpieczeństwa międzynarodowego państwa i systemu międzynarodowego w odniesieniu do zagrożeń terrorystycznych, nie nadała za potrzebą stworzenia nowoczesnego prawa antyterrorystycznego, aby walkę z tym współczesnym zagrożeniem uczynić efektywnym?”. Stwierdza tam m.in., że sformułowanie konkretnych reguł kompleksowego prawa antyterrorystycznego musi ściśle wiązać się z wytycznymi współcześnie obowiązującego prawa międzynarodowego i polityki, funkcjonującej w globalnej społeczności międzynarodowej, w uzasadnieniu wskazując, że bezpieczeństwo podlega procesowi ewolucji wraz ze zmianami zachodzącymi we współczesnych stosunkach międzynarodowych, gdy tymczasem normy prawa międzynarodowego artykułują cele oraz dążą do ich osiągnięcia, niejednokrotnie ignorując te procesy (co Habilitant ocenia krytycznie).

W ramach omawianego nurtu – doceniam też pracę *Some remarks on the tradition of the „Viennese School of International Law” in the context of its historical evolution* („Polish Review of International and European Law” 2023, vol. 12, issue 1).omawiającą wiedeńską szkołę prawa międzynarodowego (poniekąd bliską mi, wskutek pobytu stypendialnego przed laty, gdy – częściowo w Wiedniu – pisałem swój doktorat, korzystając z tamtejszych zasobów ludzkich i bibliograficznych). Tego rodzaju prace – abstrahując od ich naukowości *sensu stricto* – odgrywają olbrzymią rolę w kształtowaniu podejścia do nauki i budowania jej spójności środowiskowej. Tu – mam wrażenie – odbija się wpływ wywarty przez wybitnych naukowców, których Habilitant spotykał na swej drodze naukowej.

Zdecydowanie skromniej przedstawia się drugi nurt badawczy przedstawiony w autoreferacie przez Habilitanta, tj. *Analiza prawno-ustrojowa Unii Europejskiej*. Na tym tle zastanawiam się, czy nie warto było odrębnie ująć np. problematyki terroryzmu i prawnej reakcji nań (z siedmioma opracowaniami, w tym monografią), skoro – jako odrębny nurt – wyodrębniony został zestaw czterech artykułów w „Gdańskich Studiach Międzynarodowych” (odpowiednio: 2007, 2008, 2010, 2011)? Wracając do dorobku Habilitanta w omawianym obszarze – wydaje się, że naturalnie włączył się On w ówczesną naukową debatę wokół reformy

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

Unii Europejskiej i jej struktur, by ostatecznie podjąć próbę identyfikacji problemów horyzontalnych, odzwierciedlonych równolegle w prawie międzynarodowym i stosunkach międzynarodowych (suwerenność, czy też globalizacja). Szczególnie miarodajny dla oceny podejścia naukowego Habilitanta do problematyki omawianego „mini-nurtu” badawczego wydaje się artykuł *The impact of globalization on Europe: challenges for democratic sovereign states* („Gdańskie Studia Międzynarodowe” 2011, vol. 9, nr 1-2), w którym mierzy się On z problemem pojmowania suwerenności w procesach integracyjnych i wynikających z tego procesu zmian w polskim prawie wewnętrznym oraz implikacjami tej percepcji dla globalizacji (w sposób dlań typowy Habilitant odnosi się tu do zagadnień „dużego kalibru”).

Ostatni, trzeci zbiór dokonań Habilitanta w istocie ujmuje kilka opracowań ewaluujących Jego zainteresowanie międzynarodowym prawem gospodarczym i tymi zagadnieniami prawa międzynarodowego publicznego, które wpływają na stosunki gospodarcze. Zaliczyłbym tutaj także inne prace Habilitanta, w których omawiając tytułowe kwestie – nawiązuje w mniejszym lub większym stopniu do problematyki kluczowej dla omawianego nurtu (np. *Self-contained regime and the meaning of lex specialis rule on the example of Draft Articles on Responsibility of States of UN International Law Commission and the Dispute Settlement Body (DSB) within the law of World Trade Organization (WTO)*, “Capital” 2013, vol. 8, RMB 60, CN 46-1028/ F, Beijing). Peregrynacje Habilitanta po tym trudnym i rozległym obszarze symbolizuje też lokalizacja Jego odnośnej aktywności publikacyjnej (Chiny, Peru, Austria, Polska). Interesująco przedstawiają się tu zwłaszcza prace: *Zdolność oddziaływania korporacji międzynarodowych na współczesne stosunki międzynarodowe w dobie procesu globalizacji* (w opracowaniu zbiorowym: *Korporacje transnarodowe, jeden temat, różne spojrzenia*, pod red. J. Menkesa i T. Gardockiej, Warszawa 2010) oraz *Patent w prawie europejskim i w prawie międzynarodowym handlowym – wybrane zagadnienia* (*Prawo międzynarodowe. Księga pamiątkowa Profesor Renaty Szafarz*, Warszawa 2007).

Jak zostało już zaznaczone, dorobek naukowy dra Marcina Lecha jest zróżnicowany pod względem przedmiotu badań, prowadzonych w okresie kilkunastu lat. Według mnie – oceniana zarówno przy wykorzystaniu wskaźników ilościowych (parametrycznych), jak i pod kątem wartości merytorycznej aktywność naukowa habilitanta, może być uznana za znaczącą niezależnie od opublikowanej rozprawy habilitacyjnej. Tym samym można uznać, że dorobek

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

Habilitanta poddany ocenie w tym punkcie recenzji, czyli dorobek bez monografii habilitacyjnej, stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej – nauki prawne.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy habilitant powinien wykazywać się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. W przypadku Habilitanta – mnogość afiliacyjna jest regułą, począwszy od samego doktoratu (obronionego na Uniwersytecie Wiedeńskim, a uznanego na Uniwersytecie Gdańskim), poprzez (omówione na wstępie) zatrudnienie, po wszechstronną aktywność akademicką (obejmującą projekty naukowe, konferencje, staże i inne formy).

Warto przypomnieć tu, że dr Marcin Lech pracował w kilku uczelniach, prowadząc w tym czasie badania naukowe i publikując ich wyniki. Szczególnie istotne w Jego rozwoju zawodowym wydaje się ulokowanie w austriackim Zentrum für menschenorientierte Führung und Wehrpolitik (Centrum Przywództwa Zorientowanego na Ludzi i Polityki Obronnej, do 2015 r. – Institut für Sozial- und Humanwissenschaften/Instytut Nauk Społecznych i Humanistycznych).

Na szczególne docenienie zasługuje aktywność Habilitanta w zakresie realizowanych projektów naukowych. W szczególności koordynował i współrealizował merytorycznie międzynarodowy projekt naukowy pt. Internationale Perspektiven im 21. Jahrhundert, Recht, Politik, Gesellschaft (finansowany przez Ministerstwo Obrony Narodowej Republiki Austrii z okazji pięćdziesiątej piątej rocznicy utworzenia Akademii Obrony Narodowej w Wiedniu), w którym był też współredaktorem i współautorem monografii pt. *Internationale Perspektiven im 21. Jahrhundert, Recht, Politik, Gesellschaft*, (red.: A. Balthasar, P. Ertl, G. Fleck, M. Lech, Wydawnictwo Jan Schramek Verlag Wien, Wien 2022, ISBN 978-3-7097-0292-5). Wcześniej kierował zaś projektami: *Juristische und philosophische Analyse angewandten Völkerrechts- Eine Case Study zur Operation Deliberate Force* oraz *Würde und Rechte des Menschen im internationalen zivil-militärischen Kontext* (oba finansowanego przez Akademię

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

Obrony Narodowej Republiki Austrii w Wiedniu), a także *The protection of international community in case of the threat of international terrorism in the context of security of the Republic of Austria* (na zlecenie Wydziału Badań Naukowych i Kulturalnych Magistratu Miasta Wiednia). Habilitant był także członkiem zespołów projektowych i/lub wykonawcą w projektach: *Radikalisierung, Extremismus und Terrorismus, Organisation, Denken, Recht*, (finansowanym przez Akademię Obrony Narodowej Republiki Austrii w Wiedniu i Uniwersytet Wiedeński), *Interkulturelle Kompetenz als Notwendigkeit für Einsatz und Führung* (co ciekawe – w skład konsorcjum tego projektu wchodziły: Akademia Obrony Narodowej Republiki Austrii w Wiedniu, Akademia Obrony Narodowej w Warszawie, Universität in Gent, Universität Graz, Landespolizeidirektion Wien, Universität Wien, Universität Innsbruck), a także *Rozumienie strategii innowacyjnych w prawie europejskim i w prawie międzynarodowym handlowym* (finansowanego ze stypendium Bruno Kreisky Europastipendium 2003, a realizowanego na rzecz Biura Współpracy Międzynarodowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, czego efektem była ekspertyza pt. *Rozumienie strategii innowacyjnych w europejskim prawie wspólnotowym i w prawie międzynarodowym handlowym*, przeznaczona na użytek wewnętrzny urzędu, a wykorzystana w procesie tworzenia strategii rozwoju województwa, zwłaszcza w kontekście akcesji Polski do Unii Europejskiej).

Dr Marcin Lech brał udział w licznych konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych z zakresu prawa międzynarodowego, prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych, praw człowieka i bezpieczeństwa międzynarodowego. Udział w tych konferencjach na ogół był aktywny (referat albo głos w dyskusji) i łączył się też z pełnym zaangażowaniem w organizację (w tym w warstwie merytorycznej). W szczególności należy zwrócić uwagę na udział w konferencjach, które odbyły się w Wiedniu, gdzie Habilitant efektywnie wykorzystywał możliwości związane z ulokowaniem tam licznych instytucji międzynarodowych. Sam będąc zatrudniony w tamtejszym Zentrum für menschenorientierte Führung und Wehrpolitik (Centrum Przywództwa Zorientowanego na Ludzi i Polityki Obronnej, do 2015 r. – Institut für Sozial- und Humanwissenschaften/Instytut Nauk Społecznych i Humanistycznych) odbywał staże naukowe na Wydziale Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Wiedniu. Co znamienne – w Polsce także nie zasklepiął się w jednej lokalizacji. Dr Marcin Lech pracował w kilku krajowych uczelniach (poza Uniwersytetem Gdańskim – głównie Wyższa Szkoła Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

Politycznych w Gdyni/Szkoła Wyższa Prawa i Dyplomacji, a w mniejszym stopniu Szkoła Wyższa ATENEUM w Gdańsku), prowadząc w tym czasie badania naukowe i publikując ich wyniki. Ponadto zrealizował staż w Biurze Współpracy Międzynarodowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Udział Habilitanta w realizacji (głównie zagranicznych) projektów naukowych, w konferencjach (także w większości zagranicznych), prowadzenie zajęć na wielu uczelniach, partycypacja w publikacjach zbiorowych (wspólnie z innymi autorami z innych ośrodków naukowych) świadczą o tym, że Kandydat w bardzo wysokim stopniu spełnia wymogi aktywności naukowej poza macierzystym uniwersytetem, w tym również (a w Jego przypadku – zwłaszcza) za granicą.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę

Osiągnięcia dydaktyczne Dra Marcina Lecha są odzwierciedleniem jego peregrynacji naukowych i zawodowych, a w związku z tym nie mają charakteru typowego. Są jednak bez wątplenia zróżnicowane i wielopoziomowe.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w ramach działalności dydaktycznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego Habilitant prowadził i/lub prowadzi wykłady z następujących przedmiotów: *Terroryzm, System prawa karnego i procesu karnego w perspektywie porównawczej, International Criminal Justice, Contemporary problems of international trade law in the practice of the United Nations*. Afiliacja wiedeńska zaowocowała też wykładami i konwersatoriami Kandydata w Akademii Obrony Narodowej Republiki Austrii (pt.: *Sicherheitspolitische Regionen und Themenanalyse – der Einfluss von Terrorismus und Extremismus auf die europäische und österreichische Sicherheitspolitik – aktuelle Bedrohungsanalyse und sicherheitspolitische Abteilungen; Law and politics of the European Union oraz The European Union Fundamental Rights Law and the European Convention on Human Rights*), a także wykładami *ad hoc* na Uniwersytecie Wiedeńskim: na Wydziale Prawa (pt.: *Beitritt Polen zur EU – Eine neue Perspektive der Integration*) i w Instytucie Politologii (pt. *Krise der Repräsentativität – Reformversuche im System der Vereinten Nationen*).

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

W toku swej aktywności dydaktycznej w innych szkołach wyższych (głównie Wyższa Szkoła Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni/Szkoła Wyższa Prawa i Dyplomacji, a w mniejszym stopniu Szkoła Wyższa ATENEUM w Gdańsku) Kandydat prowadził wykłady z następujących przedmiotów: *Europejskie prawo materialne, Europejskie instytucje bezpieczeństwa, European Security Institutions, European Security Institutions and decision-making proces in the European Union, Organizacje międzynarodowe, Międzynarodowe systemy bezpieczeństwa, Wstęp do nauki o stosunkach międzynarodowych, Prawo dyplomatyczne i konsularne, Protokół, etykieta i korespondencja dyplomatyczna*. Pełnił tam także różne funkcje (zwłaszcza: opiekuna roku studentów na kierunku stosunki międzynarodowe, opiekuna naukowego koła studenckiego zajmującego się prawem międzynarodowym).

Habilitant był też recenzentem kilkunastu prac licencjackich i magisterskich oraz promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej pana Zbigniewa Nowaka na temat: *Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych w systemie kierowania i dowodzenia Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej* obronionej na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej w Warszawie w 2015 roku (promotor gen. dyw. prof. dr hab. Bogusław Pacek).

Dr Marcin Lech ma na swoim koncie rozmaite osiągnięcia organizacyjne. W okresie budowania dorobku habilitacyjnego zajmował się w szczególności organizacją rozlicznych konferencji i spotkań eksperckich w Wiedniu (głównie Akademia Obrony Narodowej Republiki Austrii, ale też Wydział Prawa Uniwersytetu Wiedeńskiego, jako członek, wiceprzewodniczący i wreszcie przewodniczący ciał organizacyjnych), a rzadziej w Polsce (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim). Wysoko oceniam tu zwłaszcza aktywność austriacką, w środowisku międzynarodowym, z rozlicznymi implikacjami naukowymi.

WYDZIAŁ PRAWA

Uniwersytetu w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 1
tel. (85) 732 70 62, fax (85) 740 60 89
<http://prawo.uwb.edu.pl>

7. Konkluzje

Dotychczasowe uwagi i spostrzeżenia uprawniają do wniosku, że zarówno przedłożona monografia naukowa pt. *Koncepcja jus post bellum w prawie międzynarodowym*, jak i pozostałe osiągnięcia naukowe zasługują na ocenę pozytywną. Stanowią one znaczny wkład w rozwój dyscypliny – nauki prawne, zaś dr Marcin Lech wykazał się istotną aktywnością naukową (publikacje, uczestnictwo w konferencjach naukowych, działalność organizatorska na rzecz nauki i jej popularyzacji) realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W związku z powyższym zasadne jest nadanie Kandydatowi stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki prawne. Wnoszę zatem o dopuszczenie dra Marcina Lecha do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.